

Discurs al VII Plenari (ampliat) del Comitè Executiu de la Internacional Comunista

Lev Trotski

9 de desembre de 1926

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/permanente/P3.Discurso%20al%20VII%20Pleno.htm>

Camarades, primer m'agradaria demanar-los no limitar el meu temps. La qüestió en l'agenda gira, com al voltant d'un eix, al voltant de l'anomenat trotskisme. Un dels nostres camarades més joves ha fet molt apropiadament una llista (i aquesta llista no és completa) d'aquells camarades que en aquest saló que han parlat en contra de l'anomenat trotskisme: Bukharin, Kuusinen, Treint, Pepper, Birch, Sterna, Brandt, Remmele, per no parlar de les tres hores de discurs del camarada Stalin.

La discussió, que està acabant, és una discussió peculiar. El nostre Comitè Central, al gener d'enguany, dirigí una circular als partits germans. En aqueixa circular s'hi planteja: "El CC del PCUS té la posició unànime de què portar la discussió sobre la qüestió russa a les files de la Comintern no és desitjable". En conseqüència aquesta discussió internacional no es produí oficialment; nosaltres, almenys, no hi participarem. Però ells volen tancar aquesta discussió, que mai s'obrí oficialment, amb una acta d'acusació contra el "trotskisme".

La teoria del trotskisme fou fabricada artificialment (contra la meua voluntat, contra les meues conviccions, contra les meues posicions reals). Per tal de provar que no sóc políticament responsable de la doctrina del trotskisme que hom m'atribueix, instaré la reunió a garantir-me temps sense límits per a parlar (almenys dues hores).

[Al camarada Trotski se li garantí una hora].

Camarades, prenc la paraula sobre aquesta important qüestió encara que hem llegit en el *Pravda* d'avui, la nostra publicació central, que el mer fet que el camarada Zinoviev haja parlat ací és caracteritzat com un intent d'activitat fraccional. Crec que açò no és correcte. La decisió de l'Executiu ampliat sobre la moció del camarada Riese, de permetre parlar als representants de l'Oposició del PCUS, no fou concebuda i adoptada amb aquest esperit. Els discursos dels camarades Thaelmann i Ercoli tenien un to completament diferent, i la comunicació del nostre Comitè Central que s'ha llegit avui no deia que per

aparèixer ací violariem la nostra declaració del 16 d'octubre. Però açò tampoc és així. Si el Comitè Central hagués dit açò, mai li hauria demanat al presídium la paraula. Certament, el Comitè Central ha dit que la meua aparició ací podria donar impuls al ressorgiment de la lluita fraccional, però que ho deixava com a decisió nostra. En la comunicació del CC, es recorda que en el V Congrés Mundial, malgrat la invitació, jo em neguí a aparèixer perquè el XIII Congrés del nostre partit ja havia decidit les qüestions pertinents. Camarades, contra açò, he de recordar-los que el V Congrés Mundial em condemnà perquè no volguí parlar. En aquesta decisió es digué que jo estava recorrent a arguments formals per a evitar aparèixer davant del fòrum més alt de la Internacional i expressar ací les meues opinions.

Quan el camarada Zinoviev i jo sostenim que la nostra participació no constitueix una crida, açò per descomptat en el sentit molt particular de què nosaltres, primer, no estem presentant cap resolució i, segon, que en la mesura en què depenga de les nostres intencions i les nostres accions, farem tot el que es puga perquè les idees que expressem no porten als camarades de la Internacional que simpatitzen amb nosaltres a la lluita fraccional, sinó al contrari limiten el fraccionalisme. L'acusació que la nostra aparició en si mateixa constitueix una violació de la declaració del 16 d'octubre és falsa, perquè la declaració del 16 d'octubre i la resposta del CC a aquesta ens reserva la possibilitat de defensar les nostres idees a través dels canals normals garantits en els estatuts.

Camarades, ja he plantejat que l'eix de la discussió és l'anomenat trotskisme. El nostre honorable president m'ha interpretat mal quan ha plantejat la qüestió com si jo pretengués posar-me personalment en el centre de la discussió. Açò de cap manera és així. El que ací està implicat és una qüestió política i no personal. Però aquesta qüestió política, com ja ho he plantejat, ha estat lligada artificialment amb la meua persona i el meu nom (prou incorrectament i contra la meua voluntat) pels camarades que critiquen les nostres posicions i no per mi.

El discurs del camarada Stalin, almenys la primera meitat (perquè jo lamentablement només he pogut aconseguir aqueixa part, que ha aparegut en l'edició d'avui de Pravda) no és una altra cosa més que una llarga acusació de trotskisme contra l'Oposició. Aquesta acusació es basa en cites preses de diverses dècades d'activitat política i periodística en un intent de respondre a les qüestions actuals, que sorgeixen de la nova etapa de la nostra vida econòmica i social i de tota la Internacional, per mitjà de maniobres de distracció i per tota mena de maniobres lògiques amb velles diferències que han estat eliminades pels esdeveniments mateixos. I novament, aquesta construcció totalment fabricada de manera artificial gira al voltant del fet que en la meua vida política, en la meua activitat política, jo estiguí anys fora del Partit Bolxevic, i en certs períodes combatí prou vigorosament el Partit Bolxevic i les idees importants de

Lenin. Açò fou un error de la meua part! El fet que jo entrí al Partit Bolxevic, i per descomptat sense establir cap “condició” (ja que el Partit Bolxevic no reconeix condicions en el seu programa, les seues tàctiques, la seua organització i la seua militància) aquest fet despullat ha estat una prova de què tot el que em separava del bolxevisme fou deixat en el llinard del partit.

[Interjecció de Remmele: “Com pot deixar-se quelcom així en el llinard del partit!”]

Açò, camarades, no ha de ser interpretat en el sentit formal en què el camarada Remmele sembla entendre-ho, sinó en el sentit que les diferències foren superades en les lluites i les experiències de la vida política, perquè creuar el llinard del partit significa precisament que el que no era bolxevic en la meua activitat havia estat eliminat pels esdeveniments i les experiències ideològiques que sorgiren d’ells. En tot cas, li concedisc al camarada Remmele i a qualsevol altre el dret a considerar-se millors bolxevics, comunistes més revolucionaris que la meua humil persona. Aquesta, al capdavant, no és la qüestió. Jo només carregue amb la responsabilitat per la meua carrera. El partit em coneix només com el seu membre, i només en aqueixa capacitat estic defensant un determinat conjunt d’idees davant d’aquest fòrum.

Les diferències d’aqueix moment, quan jo estava fora del Partit Bolxevic tenien prou pes. Concernien, àmpliament, a l’apreciació concreta de les relacions de classes dins de la societat russa i les perspectives resultants d’aquestes en relació a la pròxima revolució. D’altra banda, aqueixes diferències concernien els mètodes i les formes de construcció partidària i la relació amb el menxevisme. Sobre aqueixes dues qüestions (i declarí açò per escrit quan se’m demanà) no tots els camarades que estan ací tenien raó contra mi, però el camarada Lenin, la seua doctrina i el seu partit, tenien absoluta raó contra mi. En una resposta als camarades que dubtaven d’açò jo escriguí: “Partim del fet que, com l’experiència ho ha mostrat irrefutablement, en gairebé totes les qüestions fonamentals que qualsevol de nosaltres tenia diferències amb Lenin, Vladimir Ilitx tenia completa raó”.

I més encara: “Sobre la qüestió de les relacions entre el proletariat i els camperols ens basem completament en les ensenyances teòriques i tàctiques de Lenin, basades en l’experiència de les revolucions de 1905 i 1917, així com en l’experiència de la construcció socialista, la qual cosa fou sintetitzada per ell en el terme *smitxka*” [ibídem].

La teoria que ara es portà a discussió (prou artificialment i no en interès de la causa) (la teoria de la revolució permanent) mai fou considerada per mi (inclús en el moment en què no veia les ineficiències en aquesta teoria) com una doctrina universal aplicable en general a totes les revolucions, una “teoria supra-històrica”, per a usar una frase d’una carta de Marx. Jo apliqué el concepte de

revolució permanent a una etapa definida del desenvolupament en l'evolució històrica de Rússia. Conec només un article (i arribà al meu coneixement unes poques setmanes arrere) en el qual es féu un intent de crear d'aquesta teoria una doctrina universal, i presentar-la com una superació teòrica de les concepcions de Lenin. Els llegiré aquesta cita. No cal dir que jo no tinc absolutament res en comú amb aquesta interpretació:

“El Bolxevisme rus, nascut en la revolució limitada nacionalment de 1905-06, havia de travessar el ritual de purificació i de l'alliberament de tots els trets típics de la peculiaritat nacional, per a guanyar ple dret de ciutadania en la ideologia internacional. Teòricament, aquesta purificació del bolxevisme de la taca nacional que se li enganxà fou portada a terme en 1905 per Trotski, que intentà, amb la idea de la revolució permanent, posar a la revolució russa en connexió amb tot el moviment internacional del proletariat”. Açò no ho escriguí jo, sinó que fou escrit en 1918 per un camarada amb el nom de Manuilski.

[Interjecció de Manuilski: “Bo, jo diguí quelcom estúpid, i vostè ho repeteix”].

Quelcom estúpid? Estic d'acord absolutament. [Rialles] Però vostè no té de què preocupar-se camarada Manuilski. Per descomptat és una història molt dolorosa, perquè ell mateix l'anomena una cosa estúpida. Però el camarada Manuilski, qui m'ha atribuït ací un immerescut fet heroic, ràpidament m'atribuirà dos errors igualment immerescuts, i d'aquesta manera balancejarà la seua comptabilitat. [Rialles].

Camarades, en una altra ocasió en els anys recents, m'he xocat amb la teoria de la revolució permanent sota aqueixa forma caricaturesca que de temps en temps se m'atribueix retrospectivament. Açò fou en el III Congrés Mundial. Només recorden la discussió que es desenvolupà al voltant del meu informe sobre la situació internacional i les tasques de la Internacional Comunista. En aqueix moment jo fui acusat de defensar tendències quasi liquidacionistes (encara que jo les vaig defensar en total acord amb Lenin) contra diversos camarades que sostenien que la crisi capitalista prosseguiria permanentment i que esdevindria més aguda. La meua posició, que estàvem enfront de la possible estabilització i marcada milloria, etc., i que s'havien de traure les conseqüències tàctiques d'açò, fou titllada per alguns dels ultraesquerrans quasi com a menxevic. En la primera fila d'aquests es trobava el camarada Pepper, que, segons recorde, feia aleshores la seua aparició inaugural en l'escenari de la Internacional.

[Interjecció de Pepper: “Però vostè hagué d'acceptar les meues propostes per a la resolució”].

I llavors? Ja que el camarada Pepper, malgrat el meu temps restringit per a parlar, m'interromp des de la presidència, he de recordar-li que conec els tres evangelis del camarada Pepper. El primer evangeli, en el III Congrés Mundial,

fou que la revolució russa requeria una activitat revolucionària permanent, ininterrompuda en occident. Per tant defensà la falsa tàctica de l'acció de març (Alemanya, 1921).

Després el camarada Pepper anà als Estats Units i, a la seua tornada, portà novament aquesta bona nova: la Internacional ha de recolzar el partit burgès de La Follette perquè als Estats Units la revolució no la faran els treballadors, sinó els grangers arruïnats. Aquest era el seu segon evangeli.

El tercer evangeli l'escoltem ara: a saber, que la revolució russa no requereix ni de la revolució agrària a Amèrica ni de l'acció de març a Alemanya, sinó que, pràcticament sense ajuda, construirà el socialisme en el seu propi país. Una mena de Doctrina Monroe per a la construcció del socialisme a Rússia. Aquest és el tercer evangeli del camarada Pepper. Tanmateix el meus cabells blancs estic disposat a aprendre inclús del camarada Pepper, però m'és impossible tornar a aprendre tan radicalment cada dos anys.

Camarades, no crec que el mètode biogràfic ens pugui portar a una decisió sobre qüestions de principi. Per descomptat, he comès errors sobre moltes qüestions, especialment en el moment de la meua lluita contra el bolxevisme. Si d'açò es dedueix que qüestions polítiques com aquestes no es discuteixen d'acord amb el seu contingut intern, sinó d'acord amb biografies, llavors hauríem de formular una llista de les biografies de tots els delegats. Jo personalment, em puc referir a un precedent més prompte significatiu. Una vegada vivia en Alemanya un home anomenat Franz Mehring, el qual després d'una llarga i enèrgica lluita contra la socialdemocràcia (fins als últims anys tots nosaltres ens anomenàvem socialdemòcrates) entrà al partit essent un home prou madur. Mehring escrigué primer una història de la socialdemocràcia alemanya com el seu enemic (no com un lacai del capital, sinó com un oposant ideològic) però després la tornà a escriure, produint un excel·lent treball sobre la Socialdemocràcia alemanya, com el seu amic lleial. D'altra banda, estaven Kautsky i Bernstein. Cap d'ells s'oposà a Marx obertament, i ambdós tenien a Friedrich Engels com el seu mestre; Bernstein també és conegut com el marmessor literari d'Engels. No obstant, Franz Mehring se n'anà a la seua tomba com un marxista, com un comunista, mentre que els altres dos encara viuen com a lacais reformistes del capitalisme. Tanmateix que la biografia, doncs, és important, no és decisiva.

Cap de nosaltres té una biografia lliure d'errors i defectes. Lenin fou qui cometé la menor quantitat d'errors. Però inclús ell no n'estigué lliure. En la nostra lluita contra ell sempre estàvem equivocats quan es tractava de les qüestions més importants de principis.

El camarada Stalin, el qual enumera ací els errors dels altres, no hauria d'oblidar-se de comptar, també, els seus. Si la "revolució permanent", en la mesura en què diferia de la concepció leninista, estava equivocada, molt en ella,

no obstant, era correcte, i açò és el que em permeté de transformar-me en un bolxevic. En particular, la “revolució permanent” no m’impedí, després de l’experiència de la lluita contra el bolxevisme (en què, com he dit, estava equivocat) esbossar als Estats Units en 1917, en principi, la mateixa línia bàsica que proposà Lenin al partit i fou portada avant en la pràctica. Després de la revolució de febrer, el camarada Stalin plantejà tàctiques errades (en un article en *Pravda* i en una resolució cridant al suport condicional al Govern Provisional), una línia que Lenin caracteritzà com una desviació kautskiana. Sobre la qüestió nacional, sobre la qüestió del monopoli del comerç exterior, sobre la qüestió de la dictadura del partit i sobre d’altres qüestions, Stalin també cometé més tard errors seriosos, però el més seriós de tots, que està cometent ara, és la seua teoria del socialisme en un sol país.

La història d’aquesta qüestió ha estat presentada fantàsticament ací pel camarada Zinoviev, i jo estic absolutament convençut que tot camarada que es prenga el treball d’estudiar la qüestió curosament (per descomptat no formalment, segons les cites, sinó en l’esperit dels escrits de què estan preses les cites) ha d’arribar inevitablement a la conclusió que la tradició del marxisme i del leninisme està completament a favor nostre. Per descomptat, la tradició sola no decideix. Hom podria dir: des d’un punt de vista marxista estem ara obligats a sotmetre a revisió les decisions anteriors sobre com de possible o impossible és construir el socialisme en un sol país. Surten i diguen això! Però no veig cap base per a semblant revisió. La vella resposta a aquesta qüestió reté tot el seu pes. Crec que com més es desenvolupe aquest tema (és un tema força important per a tota la Internacional i és això que m’ha fet prendre la paraula ací) com més es desenvolupe aquest tema, més els heralds d’aquesta nova teoria entren en contradicció no sols amb les bases fonamentals de les nostres ensenyances, sinó també amb els interessos polítics de la nostra causa.

Camarades, la premissa de la teoria és la llei de la desigualtat del desenvolupament imperialista. El camarada Stalin m’acusa de què jo em negue a reconèixer o que reconec d’una manera insuficient aquesta llei. Res d’això! La llei del desenvolupament desigual no és una llei de l’imperialisme, sinó una llei de tota la història de la humanitat. El desenvolupament capitalista en la seua primera època intensificà extraordinàriament les diferències econòmiques i culturals entre diversos països; el desenvolupament imperialista, és a dir, la fase més nova del capitalisme, no ha augmentat aqueixes diferències de nivell sinó que, per contra, ha portat a una anivellació prou estesa. Aquesta anivellació mai serà completa. Una vegada i una altra els distints ritmes de desenvolupament s’imposaran i per tant faran impossible un imperialisme estabilitzat en un determinat nivell.

De conjunt, Lenin atribueix la desigualtat a dues coses: primer al ritme i segon al nivell del desenvolupament econòmic i cultural dels distints països. En

relació al ritme, l'imperialisme ha incrementat la desigualtat fins al seu punt més alt; però en relació al nivell dels distints països capitalistes, ha originat una tendència d'anivellació precisament a causa de la variació del ritme. Qui no comprega açò no comprèn el nucli de la qüestió. Prenguem Anglaterra i l'Índia. El desenvolupament capitalista en determinades parts de l'Índia és molt més ràpid que el que fou el desenvolupament capitalista en Anglaterra en els seus començaments. La diferència, la distància econòmica entre ¿Anglaterra i Índia és avui major o menor que fa cinquanta anys? És menor. Prenguem Canadà, Amèrica del Sud, Sud-àfrica, d'una banda, i Anglaterra per una altra. El desenvolupament de Canadà, Amèrica del Sud i Sud-àfrica, ha procedit durant l'últim període a passos enguantats. El "desenvolupament" d'Anglaterra està estancat, sí, inclús en caiguda. El ritme és, doncs, tan desigual com mai abans en la història, però el nivell de desenvolupament d'aquests països s'ha aproximat molt més que fa trenta o quaranta anys enrere.

Quines conclusions se n'han de traure? Unes molt importants! Precisament el fet que en certs països endarrerits, en el període recent, el ritme de desenvolupament haja esdevingut més i més febril, mentre que en certs vells països capitalistes el desenvolupament s'ha desacelerat o inclús ha retrocedit; precisament aquest fet fa impossible la hipòtesi kautskiana d'un superimperialisme sistemàtic organitzat, perquè en els distints països que s'apropen els uns als altres en nivell (sense aconseguir mai la igualtat) els recels, la necessitat de mercats i matèries primeres, s'hi desenvolupen idènticament. Per aquesta mateixa raó, el perill de la guerra s'està esdevenint constantment més agut, i aqueixes guerres han de prendre formes cada vegada més gegantines. Precisament per açò s'assegura i aprofundeix el caràcter internacional de la revolució proletària.

L'economia mundial no és una abstracció buida, camarades, sinó una realitat que s'ha consolidat cada vegada més durant els darrers vint o trenta anys pel ritme accelerat del desenvolupament dels països endarrerits i de continents sencers. Aquest és un fet de fonamental importància, i precisament per aquesta raó és fonamentalment fals considerar el destí econòmic i polític de qualsevol país al marge de la seua relació amb l'economia en conjunt.

Què fou la guerra mundial imperialista? Fou la revolta de les forces productives no sols contra les relacions de propietat capitalistes sinó, també, contra les fronteres nacionals dels estats capitalistes. La guerra imperialista fou la prova del fet que aqueixes fronteres havien esdevingut massa estretes per a les forces productives.

Sempre hem sostingut que l'estat capitalista no és capaç de controlar les forces productives desenvolupades per ell, i que només el socialisme pot coordinar aqueixes forces productives, que s'han transformat més enllà dels límits dels

estats capitalistes, transformant-se en un conjunt econòmic superior i més poderós. No hi ha camí que porte de tornada a l'estat aïllat!

Què era Rússia abans de la revolució, abans de la guerra? ¿Era un estat capitalista aïllat? No, era part de l'economia capitalista mundial. Aquest és el nucli del problema. Qualsevol que ignore açò passa per alt els fonaments de tota anàlisi política i social. ¿Per què Rússia entrà a la guerra mundial malgrat el seu endarreriment econòmic? Perquè havia lligat el seu destí al capitalisme europeu a través del capital financer. No podia fer una altra cosa. I jo els pregunte, camarades, què fou allò que li donà a la classe obrera de Rússia l'oportunitat de prendre el poder? Sobre totes les coses, la revolució agrària. Sense la revolució agrària, sense la “guerra camperola” (i açò és el que Lenin en el seu geni predigué i elaborà teòricament), la presa del poder polític hauria estat impossible per al proletariat al nostre país. ¿Però les guerres camperoles portaren al proletariat al poder en altres revolucions? No, en el millor dels casos hi portaren la burgesia.

Per què, doncs, la nostra burgesia no prengué el poder? Perquè era una part integral de la burgesia mundial, perquè amb el conjunt de la burgesia imperialista, havia començat a degradar-se abans de prendre el poder, perquè la Rússia capitalista era una part constitutiva de l'imperialisme mundial i perquè era l'anella més dèbil de la cadena imperialista. Si l'estat rus hagués estat un estat aïllat, si Rússia s'hagués mantingut a banda del desenvolupament mundial, de l'imperialisme, a banda del moviment del proletariat internacional, si no hagués conegut ni el domini del capital financer en la seua indústria, ni el predomini ideològic del marxisme en el proletariat, aleshores “pels seus propis recursos” no podria haver assolit tan ràpidament la revolució proletària. I qualsevol que crega que després de què la classe obrera ha pres el poder, aquesta pot retirar el país de l'economia mundial tan fàcilment com hom apagaria un llum, té bàsicament una concepció falsa de les coses.

La precondition per al socialisme és la indústria pesant i la maquinària. Aquesta és també la principal palanca del socialisme. ¿Com estan les coses respecte a l'equipament tècnic de les nostres fàbriques i tallers? Segons les estimacions estadístiques expertes de Warzar tenim que, abans de la guerra, el 63% del nostre equipament tècnic, les nostres ferramentes i les nostres màquines, eren importades des de l'exterior. Només un terç era de producció nativa. Però inclús aquest terç consistia en les màquines més simples; les màquines més complicades, més importants, eren dutes des de l'exterior. Així, quan vostès revisen l'equip tècnic de les nostres fàbriques, vostès veuen amb els seus propis ulls la dependència cristal·litzada de Rússia, i de la Unió Soviètica en relació a la indústria mundial. Qualsevol que es negue a notar açò, que parle sobre aquest problema sense ni tan sols tocar les bases tècniques i econòmiques de la qüestió en les seues connexions amb l'economia mundial i la política mundial, de forma

inevitable queda tancat en les pitjors abstraccions i en cites seleccionades a l'atzar.

En el curs de l'última dècada gairebé no hem fet cap renovació del nostre capital industrial fix. Durant la guerra civil, sota el comunisme de guerra, no importàrem cap màquina des de l'exterior. Açò gradualment donà lloc, aparentment, a la idea que aquest equipament industrial pertany, per dir-ho així, als "recursos naturals" del nostre país i que sobre la base d'aquest fonament "natural" podríem ser capaços, aïllats, de construir completament el socialisme.

Però açò és una il·lusió. Hem arribat a la fi de l'anomenat període de reconstrucció; hem assolit ara aproximadament el nivell de preguerra. No obstant, la fi del període de reconstrucció és simultàniament el començament del restabliment de les nostres connexions materials amb la indústria mundial. Hem de renovar el nostre capital fix, que ara està travessant una crisi; i qualsevol que pense que dins dels propers anys podrem produir el nostre propi equipament, o gran part d'ell, amb les nostres pròpies forces és un somiador. La industrialització del nostre país (que fou inclosa en l'agenda com una de les tasques més importants del partit pel nostre XIV Congrés del Partit, per al futur immediat) no significa la disminució, sinó més prompte el contrari, l'augment de les nostres connexions amb el món exterior, és a dir, també la nostra dependència (mútua per descomptat) del mercat mundial, el capitalisme, la seua tecnologia i indústria, i al mateix temps el creixement de la lluita contra la burgesia internacional. Açò significa que no podem separar la qüestió de construir el socialisme de la qüestió de què passarà en l'economia capitalista durant aqueix temps. Aqueixes dues qüestions estan en la més estreta connexió.

Si se'ns diu: "però, benvolguts amics, segurament vostès poden construir màquines per si mateixos", responem: "per descomptat, si tot el món capitalista se'n va al diable, en unes poques dècades podrem construir moltes més màquines que ara". Però si ens "abstraiem" del món capitalista (que, al capdavall, existeix) si intentem fer totes les màquines amb les nostres pròpies mans, o almenys les més importants d'aquestes, inclús en el futur immediat, és a dir, si intentem ignorar la divisió del treball en la indústria mundial i saltem per damunt del nostre passat econòmic que ha fet de la nostra indústria allò que és avui, en una paraula, si, d'acord amb la famosa Doctrina Monroe "socialista" que ara se'ns predica, haurem de fer-ho tot nosaltres, açò inevitablement significarà una desacceleració extrema del ritme del nostre desenvolupament econòmic. Perquè està completament clar que una negativa a explotar el mercat mundial per a omplir les bretxes de la nostra tecnologia enlentirà seriosament el nostre propi desenvolupament. Però el ritme de desenvolupament és un factor decisiu, perquè no estem sols en la Terra: l'estat socialista aïllat de moment existeix només en la poderosa imaginació dels periodistes i els escriptors de resolucions. En realitat, el nostre estat socialista està constantment (directament

o indirecta) sota el control igualador del mercat mundial. El ritme del desenvolupament no és una qüestió arbitrària. Està determinat pel desenvolupament mundial en conjunt, perquè en última instància l'economia mundial controla cada un dels seus sectors, inclús encara que el sector en qüestió estiga davall la dictadura del proletariat i estiga construint la indústria socialista.

Per tal d'industrialitzar el nostre país hem d'importar màquines des de l'exterior, i el camperolat ha d'exportar grans. Sense exportacions, no hi ha importacions! D'altra banda, el mercat intern no pot consumir tots els productes de l'agricultura. Així, a través dels requeriments del camperolat d'una banda, i els de la indústria per una altra, hem estat integrats a l'economia mundial, i les nostres connexions amb d'ella (i consegüentment també la nostra lluita contra ella) esdevé més i més forta. Com més va més emergint de l'aïllament del comunisme de guerra, i estem entrant cada vegada més al sistema de les connexions i les dependències econòmiques mundials. I qui tracte de discutir sobre la teoria del socialisme en un sol país mentre ignora el fet de la "cooperació" i la lluita entre la nostra economia i l'economia capitalista mundial, s'està comproment en una especulació metafísica estèril.

Camarades, la discussió prou unilateral que s'ha produït sobre aquesta qüestió ja ha tingut, en qualsevol cas, el bon resultat de fer que el camarada Stalin expresse les seues idees un poc més clarament i aguda, revelant per tant el seu caràcter completament erroni.

Prenc les parts més importants de la primera meitat del discurs del camarada Stalin, en què el caràcter erroni de tota la teoria es presenta davant de nosaltres, per a dir-ho d'alguna manera, negre sobre blanc.

El camarada Stalin pregunta: és possible la victòria del socialisme en la Unió Soviètica?... però, ¿què significa "construir el socialisme" si hom tradueix aquesta fórmula al llenguatge concret de les classes? Construir el socialisme en l'URSS significa superar la nostra burgesia soviètica en el curs de la lluita amb les nostres pròpies forces". (Només escolten aqueixes idees!) "Per tant, quan hom parla de si és possible construir el socialisme en la Unió Soviètica, vol dir llavors: ¿és capaç el proletariat de la Unió Soviètica de superar la burgesia de la Unió Soviètica, amb les seues pròpies forces? Aquesta, i només aquesta, és la forma de plantejar la qüestió en tractar de resoldre el problema de la construcció del socialisme en el nostre país. La resposta del partit a aquesta pregunta és afirmativa".

Ací tota la qüestió per tant es redueix a si som capaços de superar la nostra pròpia burgesia, com si tota la solució de la construcció del socialisme estigués continguda en açò. No, açò no és així! La construcció del socialisme pressuposa la desaparició de les classes, el reemplaçament de la societat de classes per

l'organització socialista de tota la producció i la distribució. Allò que està implicat ací és superar la contradicció entre la ciutat i el camp, que exigeix novament aprofundir la industrialització de l'agricultura mateixa. I tot açò mentre romanem en un entorn capitalista. Aquesta qüestió no pot ser igualada amb el simple fet de la victòria sobre la nostra burgesia interna.

Sempre hem de tenir al cap que en diversos casos les paraules “victòria del socialisme” han estat compreses de forma diferent. Si diem, com Lenin en 1915, que el proletariat d'un sol país pot prendre el poder, organitzar la producció socialista i començar la lluita contra la burgesia dels països veïns: ¿què volia dir ell amb organització de la producció socialista? Allò que ja hem assolit en els darrers anys: les fàbriques i els tallers han estat arrancats a la burgesia, s'han donat els passos necessaris per tal d'assegurar la producció a costa de l'estat, de manera que la gent pugui viure i defensar-se contra els estats capitalistes, etc. Aquesta és, per descomptat, també una victòria del socialisme; és, de la mateixa manera, una organització de la producció socialista; però és òbviament només el començament. D'ací a la construcció d'una societat socialista hi ha encara un camí molt llarg.

Repetisc: quan parlem de la construcció del socialisme en el ple sentit de la paraula, açò significa la desaparició de les classes i, a més a més, la desaparició de l'estat. Ara, diu el camarada Stalin, portarem avant la construcció socialista en el ple sentit de la paraula quan hàgem superat la nostra pròpia burgesia en el nostre propi país. Però camarades, realment necessitem a l'estat i l'exèrcit contra els enemics externs. Aqueixes coses romanen, camarades, en la mesura en què existisca la burgesia mundial. ¿Es pot creure, a més, que sobre la base dels nostres propis recursos interns, econòmics i culturals, les classes proletària i camperola es dissoldran en una economia planificada socialista uniforme, inclús abans que el proletariat europeu prengui el poder? Per a aconseguir açò, com he dit, hauríem d'elevat la nostra tecnologia al més alt nivell, la qual cosa pressuposa un augment de les exportacions de gra i un increment en les importacions de maquinària. Però de moment, les màquines estan en mans de la burgesia mundial i també aquesta és la compradora del nostre gra. Per ara dicta els nostres preus, i així caiem en una certa dependència i lluita contra ella.

Per a superar aquesta dependència no és de cap manera suficient superar la nostra pròpia burgesia, perquè del que es tracta no és de l'eliminació política de la burgesia (l'eliminarem políticament en el nostre país en 1917) del que es tracta és, malgrat el setge capitalista, de la lluita (econòmica, política i militar) contra la burgesia mundial per a construir l'estat socialista aïllat. Açò només pot fer-se si les forces productives d'aquest estat aïllat i, de moment encara molt endarrerit, esdevenen més fortes i més poderoses que les del capitalisme. En la mesura en què açò implica no un o deu anys, o inclús dues dècades, sinó tota una sèrie de dècades que són necessàries per a completar la construcció del

socialisme, podem aconseguir açò només si les nostres forces productives es mostren més poderoses que les forces productives del capitalisme. La qüestió, doncs, no depèn de la lluita del proletariat contra la seua pròpia burgesia sinó de la lluita decisiva de la nova societat socialista aïllada contra el sistema capitalista mundial. Aquesta és l'única forma com podem plantejar la qüestió.

Ara escoltem: “Si açò fos fals” (diu Stalin) “si el partit no tingués cap base per a sostenir que el proletariat de la Unió Soviètica estigués en posició de construir una societat socialista tanmateix el fet que el nostre país és relativament endarrerit, llavors el partit no tindria cap raó” (Cap raó!) “per a romandre en el poder; hauria de ser obligat a lliurar el poder i continuar com un partit d'oposició”.

Després repeteix: “O una cosa o l'altra”, diu el camarada Stalin. “O nosaltres som capaços de construir el socialisme, i construir-lo completament, superant la nostra burgesia nacional (i en aqueix cas el partit ha de romandre en el poder i en el nom de la victòria mundial del socialisme ha de dirigir el treball de la construcció socialista en aquest país). O bé no som capaços de superar la nostra pròpia burgesia pels nostres propis esforços, perquè no podem comptar immediatament (Per què “immediatament”?) amb ajuda des de l'exterior per la revolució victoriosa en altres països, i en aqueix cas hem de retirar-nos obertament i honesta del govern i prendre una nova direcció cap a organitzar una nova revolució futura en la Unió Soviètica. ¿Pot el partit mentir (Per què “mentir”?) a la seua pròpia classe, i en aquest cas a la classe obrera? No, no pot. Un partit així mereix ser destruït. Precisament perquè el nostre partit no té dret a mentir-li a la classe obrera ha d'admetre obertament que la manca de certesa (No una derrota, sinó només la manca de certesa?!) respecte a la possibilitat de construir el socialisme en el nostre país porta al problema del poder i a la transformació del nostre partit d'un partit governant en un partit d'oposició”.

Tot açò és absolutament fals. Ara, camarades, què digué Lenin sobre açò?

[El president, el camarada Kolarov, crida l'atenció a l'orador que el seu temps ha expirat].

Se'm digué que tindria una hora, com el camarada Zinoviev. L'hora del camarada Zinoviev, no obstant, durà una hora i trenta-cinc minuts. [Rialles]. Espere que em done a mi el mateix temps.

A penes he dit la meitat del que els volia dir. Per descomptat, vostès tenen el ple dret de privar-me de la paraula ara. Això depèn de vostès. Però només estic començant amb les qüestions més candents.

Ara, camarades, sempre hem sostingut que la nostra revolució és part de la revolució proletària mundial, que, encara que es pot desenvolupar més lentament, estem segurs de la seua victòria, i amb açò també de la nostra

victòria. Sempre hem estigmatitzat els oportunistes patriotes que consideraven el destí del socialisme només en la perspectiva aïllada del seu estat particular, més enllà de si estaven coquetejant amb la idea revolucionària o, com molts d'ells, obertament havien refusat aquesta idea i acceptat el punt de vista reformista. Sempre hem dit que el proletariat d'un sol país no tenia cap dret a esperar a un altre país si tenia qualsevol oportunitat d'avançar, de prendre el poder, de desenvolupar la construcció socialista o exercir pressió militar, o, més exactament, ambdues coses, ja que només d'aquesta manera es desenvolupa la revolució mundial. Que el nostre partit al capdavant del proletariat prengué el poder, que estem construint amb èxit el socialisme, que per això hem donat un gran exemple al proletariat mundial, que estem consolidant com més va més el nostre país econòmic i políticament en el camí al socialisme, tot això és evident. Hi ha alguna disputa sobre açò? Però precisament perquè som un sector del proletariat mundial, de la revolució mundial (i perquè participem en el seu desenvolupament victoriós a través de la nostra construcció socialista) precisament per aquesta raó no podem exigir cap garantia especial de què en el nostre país construirem el socialisme independentment de la revolució mundial. Però ací semblaria que, si havíem exigint aquesta garantia (de qui?) i no la rebem, hem de renunciar, precipitar una crisi ministerial, i passar a l'oposició a l'estat soviètic. ¿No és aquesta una formulació fonamentalment falsa de la qüestió?

Però és força difícil que Stalin mateix pense en els termes en què ha formulat el seu informe. D'una altra manera fa temps hauria d'haver renunciat. ¿Com s'han plantejat les coses fins fa molt poc? El camarada Zinoviev ja ha llegit una cita de Stalin de 1924. No obstant, he de repetir-ho, doncs, si les coses es plantegen així, (que a menys que obtinguem una garantia per endavant sobre la possibilitat de construir el socialisme en un sol país, hem de renunciar al poder) llavors he de preguntar: ¿què plantejava el camarada Stalin en 1924, no abans de Crist, no abans de l'època imperialista, en què la llei del desenvolupament desigual suposadament encara era desconeguda, sinó només dos anys arrere? Novament els recorde que el camarada Stalin en aqueix moment escrigué el següent:

“Per a derrocar la burgesia, els esforços d'un sol país són suficients; açò està provat per la història de la nostra revolució. Per a la victòria final del socialisme, per a l'organització de la producció socialista, no obstant, els esforços d'un sol país, i particularment d'un país tan camperol com Rússia, són insuficients; per a açò, es requereixen els esforços del proletariat de diversos països avançats”.

Sí, però en 1924 no renunciàrem al poder, no passàrem a l'oposició de l'estat obrer! Només pensen-ho un poc! Si la tradició del nostre partit, si el bolxevisme, si el leninisme realment en tot moment exigia la confiança en la possibilitat de la victòria final del socialisme en un sol país (i en un país

endarrerit) sense una revolució mundial, si tot aquell que no accepta açò és titllat de socialdemòcrata, ¿com fou que el camarada Stalin, que segurament hauria de conèixer les tradicions del nostre partit per la seua pròpia experiència, pot escriure aqueixes línies, inclús en 1924? Expliqueu-me açò, si vos plau!

I ara una nova endevinalla. Ací els mostre el programa i els estatuts de la nostra Lliga Comunista Leninista de la Joventut. Si vostès volen posaré aquest petit fullet sobre la taula del presídiu. Aquest programa fou adoptat pel nostre partit al setembre de 1921, com una guia per a entrenar a tot el nostre moviment juvenil. En el quart paràgraf del programa per al moviment juvenil obrer es planteja (presten atenció, si els plau, especialment vostès camarades de la Joventut Comunista Internacional, perquè la nostra lliga juvenil russa és, al capdavant, part de la Joventut Comunista Internacional):

“En la Unió Soviètica el poder estatal està ja a mans de la classe obrera. En tres anys d’heroica lluita contra el capitalisme mundial la classe obrera hi ha establert i enfortit el seu govern soviètic. Encara que Rússia posseeix enormes recursos naturals, és un país industrialment endarrerit en què predomina una població petit burgesa. El país pot arribar al socialisme només a través de la revolució proletària mundial, a l’època de desenvolupament de la qual hem entrat ara”.

Què és açò? Pessimisme potser? Desànim? Potser inclús trotskisme? No estic ara en una posició de jutjar. Però açò s’hi troba al programa de la nostra organització juvenil, que conté més de dos milions de joves obrers i camperols. I, si en defensa de la nova teoria del socialisme en un sol país, hom diu: però segurament hem de donar-li a la nostra joventut una perspectiva (aquest és un argument favorit del camarada Stalin) en cas contrari podrien sucumbir al pessimisme, al desànim, o (Déu ens lliure d’açò, especialment en aquesta última hora!) al trotskisme, llavors els preguntaria: per què aquesta mala sort no ens ha tocat ja si la joventut ha tingut aquest programa trotskista durant els darrers cinc anys?

[El president, camarada Kolarov, crida l’atenció al camarada Trotski que el seu temps ha acabat fent sonar la campana]. Sempre m’interrompen en els moments més interessants. Li pregue al presídiu i al ple que em concedisca els trenta-cinc minuts que he mencionat.

President: El seu temps ha expirat.

Camarada Trotski: Ho lamente en extrem, però per descomptat no puc fer res sinó sotmetre’m a la resolució que vostès intenten votar. Els arguments importants que volia presentar, no obstant, encara que no expressats, mantindran la seua validesa objectiva.

Aquesta no és l'última reunió de la nostra Internacional, i encara que aquesta resolució serà adoptada unànimement (d'això estem prou segurs) especialment després del discurs d'avui del camarada Smeral, que tan expertament ens acusat de desviacions socialdemòcrates) els fets, no obstant, continuaran existint. Els fets demostraran el seu poder, i el poder d'aqueixos fets li donarà noves forces als nostres arguments. Aquesta qüestió sorgirà novament en les sessions de la nostra Internacional, i estic fermament convençut que si no sorgeix, aleshores algú presentarà davant de la Internacional Comunista els arguments que vostès avui s'han negat a permetre'm elucidar i que, no obstant, mantenen la seua validesa en aquesta qüestió extremadament important.